

véto spory jsou podle § 224 čís. 7 c. ř. s. v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n. věcmi feriálními, poněvadž ustanovení toto má na mysli všechny zaměstnance bez ohledu na to, k jaké skupině zaměstnanec patří. Proto jest na tento případ použití předpisů o věcech prázdninových. Podle nich nelze dobu soudních prázdnin včítati do lhůty k podání stížnosti (čtrnáctidenní), takže lhůta ke stížnosti běží i po dobu soudních prázdnin. Důsledkem toho jest, že stížnost podaná na poštu dne 13. září 1929 jest opozděna, ano napadené usnesení doručeno bylo žalobci dne 3. července 1929.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu,

n e b o ť

jeho vývody nebylo vyvráceno správné, věci i zákonu vyhovující odůvodnění napadeného usnesení. Doslov zákona — § 224 čís. 7 c. ř. s. ve znění čl. II. zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n. —, že věcmi feriálními »jsou spory ze služební a námezdní smlouvy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci jakéhokoliv druhu«, ukazuje jasně, že i tento spor jest považovati za feriální, třeba že se jím žalobce domáhá náhrady škody podle § 31 zákona o obchodních pomocnících z důvodu, že žalovaný bezdůvodně ustoupil od námezdní smlouvy podle žalobcova tvrzení pevně uzavřené a že ho vůbec nepřijal do služby, čímž mu způsobil zažalovanou škodu, neboť i tento spor jest »sporem mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem jakéhokoliv druhu«, jemuž zákon právě pro jeho povahu, že jde o zaměstnance a zaměstnavatele, přiznává výhodu urychleného vyřízení.

Čís. 9391.

Pozemková reforma.

Ustanovení dohody o převzetí zabraného majetku, že veškeré povinnosti veřejnoprávní i soukromoprávní přecházejí určitým dnem na Státní pozemkový úřad, nevztahuje se na patronátní břemena.

Na převzaté nemovitosti se přes doslov § 29 náhr. zák. břemena i dluhy vymažou a váznou nadále jen na přejímací ceně. Předpis § 29 náhr. zák. vztahuje se jen na ty povinnosti, jež stát s převzatými nemovitostmi buď podle povahy věci nebo podle předpisu zákona nutně přejmouti musí anebo dobrovolně převezme. Povinnost, jež má býti převzata, jest zvláště uvéstí. Těžisko § 29 náhr. zák. spočívá ve stanovení lhůty, kdy povinnosti, jež zůstaly vězeti na převzaté nemovitosti, přecházejí na stát jako na nového nabyvatele.

I při úmluvě o převzetí povinností jest výslovně vytknouti, které povinnosti přecházejí.

Dohoda, již byla Státním pozemkovým úřadem převzata patronátní břemena bez srážky z přejímací ceny, vyžaduje podpisu předsedy Státního pozemkového úřadu. Úředníci Státního pozemkového úřadu nebyli

tím, že byli vysláni k převzetí nemovitostí, o sobě zmocněni k úmluvě o převzetí břemen.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1929, Rv I 1012/28.)

Majitel zabraného velkostatku domáhal se na československém státu zaplacení příspěvku na opravy patronátních budov. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Rozhodná jednání jsou podle stavu věci tato: 1) Podle protokolu o rozsahu převzetí půdy ze dne 17. ledna 1925 stanoveno ve čl. III., že »sjednání ostatních touto dohodou nedotčených okolností zůstává se úmluvě zvláštní«, pod kterouž výhradu spadá podle žalobcova stanoviska i otázka patronátních břemen. 2) V protokolu ze dne 7. dubna 1925 sepsaného komisí Státního pozemkového úřadu, jíž se za tento úřad účastnili hospodářský jeho ředitel Rudolf E. a v zastoupení předloženého komisaře Václav Š., a jejímž předmětem bylo převzetí zbytkového statku Z., se praví, že a) »se zástupcem velkostatku sjednáno, že veškeré užítky a povinnosti veřejnoprávní i soukromoprávní přecházejí na Státní pozemkový úřad dnem 7. dubna 1925 podle dohody 15. březnem 1925« a po celé řadě jiných ustanovení jest tam prohlášení toho obsahu, že b) »pokud se týče patronátních břemen, požaduje zástupce velkostatku, by na dvůr Z. pro záduší Č. kvota příspěvku 16.5% zajištěna byla. Žalobce žádá nyní tuto kvotu z patronátní tangenty nákladů, jež opravy patronátních budov »v té době« vyžadovaly, a opírá tento nárok o řečená jednání. První soudce má za to, že se ujednání 2) a) očividně netýká patronátních břemen, a dokládá to tím, že pod 2) b) zástupce velkostatku »požadoval« onu kvotu na břemena ta, aniž uvedeno, že Státní pozemkový úřad na to přistoupil, naopak podle výpovědi svědka E-a prohlášeno hned zástupci velkostatku, že Státní pozemkový úřad na to nepřistoupí. Odvolací soud tento názor nesdílí, ale odpírá přes to žalobní nárok proto, že i dohoda 2) měla potřebí podle § 3 zák. o poz. úř. a § 44 (2) náhr. zák. schválení předsedy Státního pozemkového úřadu, což stěžovatel napadá, maje za to, že o shora jmenovaných dvou úřednících Státního pozemkového úřadu nutno míti za to, že byli k sjednání úmluvy 2) úřadem tím zmocněni, a mimo to ve skutečném převzetí dvora Z. jest prý spatřovati mlčky udělené schválení protokolu 2), ježto jinak by se toto jednání příčilo pravidlům poctivého styku. Oba důvody, i ten prvé stolice i ten stolice druhé, jsou správné, třebaže onen z jiných příčin. Věta 2) a), že ujednáno, že veškeré povinnosti veřejnoprávní i soukromoprávní přecházejí dnem tam udaným na Státní pozemkový úřad, se na patronátní břemena nevztahovala, neboť není to zvláštním ustanovením smluvním o tom, které povinnosti přecházejí, nýbrž jen o tom, kdy přecházejí ty, jež skutečně přecházejí, neboť je

jich celá řada, jež nepřecházejí, a mezi ně patří právě i patronátní břemena. Věta ta jest převzata doslova ze zákona, z § 29 náhr. zákona nový doslov, a jest v tomto svém doslovu již v zákoně samém nesprávná, majíc příliš široký smysl, jemuž jiné předpisy téhož zákona zřejmě odporují, ačkoli má přece smysl poněkud užší, než v řečeném protokolu, neboť praví-li se v zákoně, že povinnosti veřejnoprávní i soukromoprávní »spojené s držbou převzatých nemovitostí« přecházejí dnem tam udaným na stát, je toto omezení v protokole vynecháno, takže by stát přejímal všechny možné povinnosti, třeba nebyly realními, nevězely na věci, na př. zvláště i dluhy podle § 1409 obč. zák. k převzaté nemovitosti jen patřící, na př. dluhy kováři, koláři, zaměstnancům a dělníkům a t. d., což již samo sebou jest nehorázné. Ale lze zatím přestat na doslovu zákona. Kdyby byl správný, přecházely by na stát i všechna soukromoprávní realní břemena, výměny a renty a všechny hypotekární pohledávky, což však jest nejen nemožné, neboť by pak nebylo lze seznati, proč Státní pozemkový úřad musí platiti přejímací cenu bez zřetele na tyto povinnosti, a proč se mu z přejímací ceny nesrážejí, tak jako se srážejí každému kupiteli a jinému nabyvateli z ceny kupní nebo z jiné (postupní), nýbrž jest to i v rozporu s ostatními předpisy zákona, ježto § 26—28, jež § 29 přímo předcházejí, stanoví výslovně, že se všechna břemena a dluhy na nemovitosti Státním pozemkovým úřadem převzaté vymažou se vkladem jeho práva vlastnického, leda že by Státní pozemkový úřad učinil jiný návrh, t. j. leda že by byl to neb ono břemeno zvláště převzal, což se týče zejména služebností, jichž jest k hospodaření třeba (srv. § 19 (2) příd. zák.) a privilegovaných hypotek § 70 náhr. zák. Přejímání břemen a dluhů bylo by nejen nejvýš neracionelní, protože převzatá půda má se přiděliti zejména mezi drobný lid zemědělský, i jest rozumně nemožné, tento lid zatěžovati simultáncami a právní poměry břemen a dluhů na kmenovém statku váznoucích takto nad všechnu míru komplikovati nebo je od převzatých nemovitostí oddělovati a nechati je viseti jako osobní dluhy státu, nýbrž bylo by to i zcela zbytečné, neboť zákon se postaral o ně jinak, poukávav je na přejímací cenu, při jejímž rozvrhu mají býti přikázány, pokud stačí (§ 47—52, zvláště § 48). To je tedy jasno: na převzaté nemovitosti se břemena i dluhy vymažou a váznou na dále jen na přejímací ceně. Není proto věta, že soukromoprávní povinnosti přecházejí na stát, v té šíři, jakou podle doslovu má, pravdiva. Ta však platí i o povinnostech veřejnoprávních, na př. o dávce z majetku a z přírůstku na majetku, o zadrželých převodních poplatcích a daních, jakož i o jiných realních dluzích, na př. o důchodkových pokutách, pokud za ně věc ručí, neboť všechny tyto povinnosti jsou odkázány na přejímací cenu a převzatá nemovitost jest od nich osvobozena. Co se zvláště týče patronátních břemen, na ty náhradový zákon, jak nejvyšší soud již jindy podrobně provedl, vůbec nepomyslíl a nemůže se tedy již proto § 29 na ně vztahovati, a proto je nejvyšší soud mocí kategorických předpisů § 26—28 a § 48 náhr. zák. odkázal rovněž na přejímací cenu. § 29 vztahuje se tedy jen na ty povinnosti, jež stát s převzatými nemovitostmi a) buď podle povahy věci neb podle

předpisu zákona nutně přejmouti musí, což jsou ze soukromoprávních povinností potřebné realní služebnosti a hypoteční pohledávky privilegiovaných ústavů (§ 26 (3) náhr. zák.), a z veřejnoprávních zejména realní daně ode dne převzetí, nebo b) dobrovolně převezme, k čemuž se ovšem při právním stavu, kde pravidlem jest nepřevzetí a převzetí je racionelně neodporučitelné, předpokládá, by se povinnost, jež má býti převzata, zvláště uvedla, tak aby nebylo pochyby, že ona to jest, na niž se prohlášení přejímací vztahuje, neboť na převzatou povinnost musí se pak vzítí zřetel při stanovení přejímací ceny, ježto jinak by zatěžovala stát nad zákonnou přejímací cenu, což zákon nechce. Těžisko § 29 podle toho záleží jen ve stanovení lhůty, kdy povinnosti, jež na převzaté nemovitosti zůstaly váznouti, přecházejí na stát jako na nového nabyvatele, že je to den po uplynutí lhůty výpovědní pokud se týče den v dohodě přejímací stanovený; neudává tedy předpis ten nikterak povinnosti, jež přecházejí, to udávají předpisy jiné pokud se týče dohoda, a proto také předpisy nepraví: »všecky« realní povinnosti přecházejí, nýbrž: realní povinnosti, pokud je Státní pozemkový úřad přejímá, ať již podle předpisu zákona nebo dobrovolně, přecházejí tím a tím dnem. Tak tomu jest i ve sporné úmluvě: i tu nutno se tázati napřed, které povinnosti přecházejí, a musily by tedy ty, jež nepřecházejí nutně již mocí zákona samého, nýbrž leda, protože je Státní pozemkový úřad dobrovolně přejímá, býti výslovně vytčeny, by se vědělo, které to jsou, neboť ani tu nelze za to míti, že Státní pozemkový úřad chtěl přejmouti všecky povinnosti šmahem, i ty, jež jsou odkázány na přejímací cenu a na nemovitosti samé podle předpisu zákona převzetím zanikají, jako výměnky, renty, hypoteky, dávka z majetku, převodní poplatky a pod., do nichž Státnímu pozemkovému úřadu nic není a jež by tedy zajisté nepřejímal, aniž by si je srazil z přejímací ceny, anebo si srážku, kdy dle čl. IV. dohody 1) stanovení ceny té bylo vyhrazeno zvláštnímu jednání, aspoň pro toto jednání vyhradil. A to platí tedy i o patronátních břemenech, ana ani tato nepřecházejí na Státní pozemkový úřad po zákonu, nýbrž leda dobrovolným převzetím s jeho strany, a ana nebyla v úmluvě 2) a) výslovně uvedena. Pročež i tu má stať, že ujednáno, že povinnosti přecházejí na stát toho a toho dne, jen ten význam, že ujednaný den přechodu, nikoli však předmět jeho, neznamená to dobrovolné převzetí břemen. Avšak i důvod odvolacího soudu, na nějž by ovšem došlo až, kdyby tu nebylo důvodu právě vyloženého, je dobrý, ten však lze odbýti už zcela krátce. Jak z hořejších vývodů zřejmo, znamenalo by převzetí patronátních břemen beze srážky z přejímací ceny zvýšení této ceny o sumu těchto břemen, ale, poněvadž je k platnému stanovení přejímací ceny dohodou podle § 44 (2) náhr. zák. potřebí, by dohodu podepsal předseda Státního pozemkového úřadu, je tohoto podpisu nutně třeba i k jejímu zvýšení a tudíž i k převzetí patronátních břemen beze srážky z přejímací ceny. Že úředníci Státního pozemkového úřadu shora pod 2) jmenovaní, byli tím, že byli vysláni k převzetí nemovitostí, zmocnění již také k úmluvě o převzetí břemen, jak tomu stěžovatel chce, jest nesprávný názor, neboť je-li kdo vyslán k výkonu nějakého práva

vysílatelova, neplyne z toho ještě, že se mu uděluje i moc, uvalovati na vysílatele i závazky a břemena. Jestliže však vyslanci, o nichž se ostatně netvrdí, že byli vysláni přímo předsedou Státního pozemkového úřadu, měli převzít jen nemovitosti, nelze říci, jak tomu chce stěžovatel, že v převzetí tom, lépe řečeno v převzetí protokolu o něm k úřadu jest spatřovati mlčky učiněné schválení současně učiněného ujednání ad 2) a), neboť toto ujednání nebylo podmínkou převzetí, zvláště když už v protokole ad 1) ustanoveno, že Státní pozemkový úřad převezme nemovitosti v něm uvedené dne 25. března 1925, takže pozdější protokol ad 2), vykonával jen toto ustanovení, ovšem o několik dní dříve. I kdyby tedy stať ad 2) a) obsahovala převzetí patronátních břemen, jako že neobsahuje, nebylo by lze přijetí protokolu ad 2) k úřadu pokládati za schválení tohoto domnělého převzetí, nehledíc k tomu, že chybí podpis předsedy Státního pozemkového úřadu, jehož k schválení nutně třeba.

Čís. 9392.

Žalobou podle § 228 c. ř. s. lze se domáhati zjištění práva nebo právního poměru již existujícího, nestačí pouhá možnost jeho vzniku. Existujícími jsou i nároky odvislé od výminky nebo lhůty, nikoliv však nároky, jimž chybí náležitost jejich vzniku.

Okolnost, že v budoucnu bude podstatně stíženo provádění důkazů, nemůže opodstatniti zájem na brzkém určení ve smyslu § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1929, Rv I 1354/28.)

Žalovaný zastupoval právně žalobkyni v rozlukovém sporu i ve sporu o výživné proti jejímu manžel. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném, by bylo zjištěno, že žalovaný jest povinen nahraditi žalobkyni škodu, jež jí vzejde z důvodu vadné informace dané jí ve sporech proti manželovi a z bezúčinnosti doložky, týkající se vinkulace poloviny vdovské pense po manželovi obsažené ve smíru mezi ní a manželem. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žalobní nárok založen jest na tom, že prý žalovaný žalobkyni, když šlo o její manželskou rozluku, radil k tomu, by k rozluce dala souhlas, a ujišťoval ji, že po případné manželově smrti obdrží polovinu vdovské pense, i když se její manžel znova ožení, a že pense ta bude pro ni vinkulována, a vložil také tuto vinkulaci jako podmínku do smíru, který jejím jménem s jejím manželem uzavřel, a že jí tím, ježto právo není takové, jak je zde líčil, hrozí majetková újma, neboť vdovskou pensi neobdrží, zemře-li manžel dřív než ona, a že jí tedy ručí za škodu, jež jí z jeho jednání vzejde. »Vzejde«, tak sama praví v žalobě. Ještě tedy nevzešla a také vůbec nevzejde ani v budoucnosti, dokud manžel nezemře a nevzejde vůbec, zemře-li dřív než manžel, ježto teprv po jeho smrti